

TYÖNJOHTOKOULUTUSKOKEILUN OHJAUSRYHMÄN KOKOUS 1/2011

Aika 18.2.2011, klo 14.00 – 16.15

Paikka Opetus- ja kulttuuriministeriö, kokoushuone Kalevala
Meritullinkatu 10, Helsinki

Läsnä Mika Tammilehto puheenjohtaja
Mervi Angerma-Niittyä
Mirja Hannula
Petteri Hyttinen
Mervi Karikorpi (Anne-Mari Tiilikan sijaisena)
Riitta Konkola
Sirkka-Liisa Kärki
Veli-Matti Lamppu
Jyri Pettinen
Hannu Saarikangas
Hannele Salminen
Inkeri Toikka
Mari Vasarainen
Vesa Kalliomäki asiantuntija
Tarja Nieminen asiantuntija
Seppo Valio sihteeri

1 Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 14.00.

2 Edellisen kokouksen pöytäkirja

Hyväksyttiin edellisen kokouksen pöytäkirja.

3 Kokouksen asialistan hyväksyminen

Kokouksen asialistaksi hyväksyttiin:

4. Vuosiväliraportti 2010
5. Ammattikorkeakouluyhteistyö
6. Kokeilun jatkuminen uusilla aloitusryhmillä vuonna 2011
7. Muut asiat
8. Seuraava kokous
9. Kokouksen päättäminen

Koulutuspäällikkö Vesa Kalliomäki Tampereen ammattiopistosta ja projekti-koordinaattori Tarja Nieminen Pirkanmaan Aikuisopistosta esittelivät kokeilukoulutuksen järjestäjien väliraporteista koottua yhteenvetoluonnosta vuosiväliraportiksi vuodelta 2010.

Esille tulleista asioista käytiin vilkas keskustelu. Kokeiluryhmistä koulutuksen päätyttyä annettavista raporteista toivottiin yksilöllistä tietoa toteutettujen opetussuunnitelmien ja koulutuksen toteutusmuotojen lisäksi koulutuksen jälkeen työnjohdollisiin tehtäviin siirtyneistä henkilöistä, heidän taustastaan koulutukseen tultaessa, toteutuneesta henkilökohtaisesta opiskelusuunnitelmasta ja työssäoppimisesta. Lisäksi heiltä ja heidän työnantajiltaan toivottiin palautetietoa koulutuksen vaikuttavuudesta.

Johtaja Mervi Karikorpi Teknologiateollisuudesta (kokouksessa Anne-Mari Tiilikan sijaisena) kertoi, että jäsenkentässä tehtyjen selvitysten perusteella pk-yritysten osuus teknologiateollisuuden henkilöstöstä ja uusista työpaikoista kasvaa. TUPA -hanke ja tekniikan erikoisammattitutkinto eivät ole riittävässä määrin pystyneet vastaamaan erityisesti työnjohdon koulutustarpeisiin. Erityisesti pk-yritysten mielestä ammattikorkeakoulu- ja ammatillinen koulutus eivät toteudu riittävänä koulutuksen järjestäjien ja pk-yritysten yhteistyönä. Työpaikoilla tapahtuvaan koulutukseen pk-yritykset tarvitsevat tukea. Teknologiateollisuus pitää tärkeänä, että kone- ja metallialan työnjohtokoulutuskokeilussa kehitetään uudenlaisia toimintamalleja pk-yritysten keskinäiseen ja ammatillisten oppilaitosten ja ammattikorkeakoulujen kanssa tapahtuvaan verkottumiseen työnjohdon osaamisen kehittämiseksi. Kokeilussa tällaisten uusien toimintamallien kehittämiseen tulisi kohdentaa myös resursseja. Koulutuksen sisällössä ja toteutustavassa tulisi ottaa huomioon erityisesti pk-yritysten henkilöstön kehittämistarpeet. Tutkintotavoitteiden sisältämä paikallinen liikkumavara antaa mahdollisuuden huomioida erilaisten yritysverkostojen tarpeet.

Teknologiateollisuus on selvittänyt ammattikorkeakoulujen roolia kone- ja metallialan työnjohtokoulutuskokeilussa sekä ammattikorkeakoulujen rakennusmestarikoulutuksesta saatuja kokemuksia. Selvityksen mukaan ammattikorkeakoulun edustajat kokevat itsensä työnjohtokoulutuskokeilussa alihankkijoiksi. Kokeilukoulutuksen järjestäjien ja ammattikorkeakoulujen yhteistyötä tulisi kehittää nykyistä pidemmälle yhtenä kokonaisuutena, pois tilkkutäkkimäisestä kurssiopetuksesta. Ammattikorkeakouluissa nähdään, että kokeilun alkaessa ei riittävästi arvioidu ammattikorkeakouluyhteistyömalleja. Ammattikorkeakoulut eivät ole päässeet mukaan esimerkiksi työnjohtokoulutuskokeilun kokonaisarviointiin ja yhteistä näkemystä tulevaisuuden työnjohdon tarvitsemista osaamisista ammatillisten oppilaitosten ja ammattikorkeakoulujen välillä on vahvistettava. Ammattikorkeakoulut eivät ole osallistuneet sellaisten erityistoimenpiteiden suunnitteluun tai kehittämiseen, joilla vastattaisiin erityisesti pk-yritysten työnjohdon osaamistarpeisiin. Selvityksen mukaan ne eivät myöskään olleet tietoisia, onko kokeiluun osallistuneissa ammatillisissa oppilaitoksissa ponnisteltu asian eteen. Selvityksen tulokset vahvistavat teknologiateollisuuden aiemmissa yritys selvityksissä esille nousutta näkemystä ammattikorkeakoulujen riittämättömistä kytköksistä elinkeinoelämään, joka näkyy jo ammattikorkeakoulujen hallinto- ja rahoitusmallissa

ja jossain määrin myös opettajakunnan osaamisprofiilissa. Yhteistyön vahvistaminen tässä vaiheessa kokeilua edellyttää Karikorven mielestä OKM:ltä ja ammattikorkeakoulujen johdolta selkeää kannanottoa asian puolesta.

Edellä mainittuun tutkimukseen liittyen ammattikorkeakouluissa nähdään työnjohtokoulutuskokeilun tavoitteet oikeansuuntaisiksi, mutta koulutuksen toteutuksessa on lähiopetuksen määrä liian pieni. Esille on noussut ajatus teknikkokoulutuksen kaltaisesta koulutuksesta ammattikorkeakoulussa, joskin uudenlaisin osaamistavoittein. Rakennusmestarikoulutuksesta (210 opintopistettä) saadut kokemukset ovat varovaisen positiivisia. Koulutusohjelmat ovat vetäneet hyvin opiskelijoita ja keskeyttämiä on tähän asti ollut huomattavasti vähemmän kuin insinöörikoulutuksessa. Käytännön työpaikalla tapahtuvaa oppimista on rakennusmestarikoulutuksessa insinöörikoulutusta selvästi enemmän. Ongelmaksi on koettu se, että valinta rakennusmestarikoulutukseen on yhteinen insinöörikoulutuksen kanssa, vaikka koulutusten osaamisprofiilit ovat erilaiset. Rakennusmestarikoulutukseen ei myöskään sisälly esim. tuottavuuden kehittämiseen, työnohjaukseen/tiimityöhön ja asiakkuuksien hallintaan liittyviä osaamiskokonaisuuksia, jotka teknologiateollisuuden aloilla ovat työnjohton osaamisen ydintä.

Mervi Karikorpi kertoi, että Teknologiateollisuus tulee käymään kokeilun aikana laajaa keskustelua jäsenyritysten ja sidosryhmien kanssa teknologia-alojen työnjohtokoulutuksen pysyvistä ratkaisumallista. Ensimmäisiä alustavia ajatuksia on jo työstetty. Hän esitteli viisi mahdollista toteutusvaihtoehtoa, jotka osaamisprofiiltaan ja kohderyhmiltään olisivat hieman toisistaan poikkeavia, mutta joille yhteistä olisi se, että ne kaikki toteutettaisiin tiiviissä yhteistyössä teknologiateollisuuden yritysten kanssa.

Lisäksi Mervi Karikorpi toi esille, että kokeilun tulosten arvioinnissa olisi oleellista saada tietoa kokeilukoulutuksen järjestäjien alueellisten ja paikallisten tarpeiden mukaisesti toteuttamista koulutuksen osista ja henkilökohtaisesti toteutuneista koulutuskokonaisuuksista erityisesti niiltä henkilöiltä, jotka koulutuksen jälkeen ovat siirtyneet työnjohtollisiin tehtäviin tai joille hiljattain tapahtunut siirtyminen osaamisvaatimuksiltaan haastavampiin tehtäviin on ollut tärkeä kannustin koulutukseen hakeutumiselle. Lisäksi tarvittaisiin koulutukseen osallistuneilta ammattiosaajilta ja heidän työnantajiltaan palautetietoa koulutuksen vaikutuksista valmiuksiin työnjohtollisissa tehtävissä. Teknologiateollisuus ry tulee toteuttamaan osassa kokeiluun osallistuneita jäsenyrityksiä laadullisen tutkimuksen kokeilun hyödyistä ja vaikuttavuudesta yritysten ja niiden asianomaisen henkilöstön näkökulmasta.

Käydyssä keskustelussa tuotiin esille seuraavia asioita:

- työnjohtokoulutuskokeilun koulutuskokonaisuus pitäisi asemoida tutkintorakenteessa ja sille pitäisi antaa tutkintonimi
- ammattikorkeakoulut pitäisi ottaa mukaan työnjohtokoulutuskokeilun opetussuunnitelmatyöhön ja kokeilun tulosten arviointiin.

Lopuksi puheenjohtaja painotti, että tässä kokeilussa on oleellista selvittää työelämän tarpeet ja saada selville oikeat ohjaussignaalit toisen asteen koulutuksen järjestäjien ja ammattikorkeakoulujen väliselle yhteistyölle tämän tyyppisessä koulutuksessa. Erityisesti pitää muistaa, että tämä koulutuskokeilu on vain yksi osa työelämän työnjohtollisten ammattitaitovaatimusten mukaan tarvittavaa koulutuskokonaisuutta.

6 Kokeilun jatkuminen uusilla aloitusryhmillä vuonna 2011

Sihteeri kertoi kokeilun yhteyshenkilöiltä saamansa tiedot uusista aloitusryhmistä vuonna 2011:

- Turussa pyritään aloittamaan pienet ryhmät kaikilla neljällä alalla kone- ja metalliala, auto-, kuljetus- ja kaupan ala
- Heltechissä pyritään aloittamaan yksi yhdistetty kone- ja metallialan ja autoalan ryhmä
- Sastamalassa haetaan opiskelijoita yhteen kone- ja metallialan ryhmään
- Mercuriassa alkaa kaksi kaupan ryhmää
- Työtehoseurassa alkaa yksi kuljetusalan ryhmä
- AEL:ssä alkaa keväällä ja mahdollisesti vielä syksylläkin autoalan ja kone- ja metallialan (energiaan suuntautunut) ryhmät
- Oulussa alkaa yksi kaupan ryhmä
- Kuopiossa alkaa yksi kaupan ryhmä
- Tampereella alkaa yksi kone- ja metallialan ryhmä.

Yhteenvetona todettiin, että vuonna 2011 on alkanut tai alkaa 6 kone- ja metallialan ryhmää, 4 autoalan ryhmää, 2 kuljetusalan ryhmää ja 5 kaupan ryhmää. Ryhmien pienestä koosta johtuen arviolta 170 uutta opiskelijaa aloittaa kokeilun vuonna 2011.

7 Muut asiat

Muita asioita ei ollut.

8 Seuraava kokous

Päätettiin, että seuraavaa kokous pidetään opetus- ja kulttuuriministeriössä perjantaina 27.5. alkaen klo 12.00.

9 Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 16.15.

Mika Tammilehto
puheenjohtaja

Seppo Valio
sihteeri